

INTEGRITEITSBELEID

INLEIDING

Op Speelplein Joepla vinden we het belangrijk dat iedereen zich goed, veilig en ondersteund voelt. Grensoverschrijdend gedrag, in de brede zin van het woord, heeft geen plaats op ons speelplein of daarbuiten. Daarom werd een integriteitsbeleid uitgewerkt.

GRENSOVERSCHRIJDEND GEDRAG

Grensoverschrijdend gedrag (GOG) is een fenomeen dat in alle sectoren voorkomt waar een gezags- of machtsrelatie speelt. Helaas dus ook in het speelpleinwerk.

Grensoverschrijdend gedrag is gedrag waarbij iemand grenzen, regels of waarden overschrijdt, of dreigt om deze te overschrijden, met materiële, lichamelijke of psychische schade voor anderen of zichzelf tot gevolg. De persoon is zich niet per se bewust van de gevolgen en effecten van hun gedrag.

In GOG spelen subjectieve argumenten, wat voor de één toelaatbaar is, gaat voor de andere over een persoonlijke grens.

Er zijn verschillende soorten GOG: verbaal, psychisch, fysiek, materieel, seksueel, ten opzichte van zichzelf...

SEKSUEEL GRENSOVERSCHRIJDEND GEDRAG

Elke vorm van seksueel grensoverschrijdend gedrag in verbale, non-verbale of fysieke zin, al dan niet opzettelijk, waarbij het seksueel gedrag wordt afgetoetst aan de 6 criteria uit het vlaggensysteem van Sensoa:

1. *Wederzijdse toestemming*: Gaan alle betrokkenen akkoord en voelen zij zich er prettig bij?
2. *Vrijwilligheid*: Is er geen sprake van beloning, manipulatie, druk of dwang?
3. *Gelijkwaardigheid*: Zijn de betrokkenen gelijkwaardig op het vlak van leeftijd, intelligentie, macht en maturiteit?
4. *Ontwikkeling*: Is het gedrag typisch en aanvaardbaar voor de ontwikkelingsfase?
5. *Context*: Houdt het gedrag rekening met de omgeving en stoort het niemand?
6. *Zelfrespect*: Veroorzaakt het gedrag geen fysieke, emotionele of psychische schade bij de persoon zelf?

Aan de hand van deze criteria kunnen we het gedrag beoordelen.

1. **Aanvaardbare situatie**: alle gedragscriteria zijn oké.
2. **Licht grensoverschrijdend gedrag**: situatie met beperkte gevolgen. Vaak onopzettelijk of onbewust OF tijdens het proces van grenzen leren erkennen.
3. **Matig grensoverschrijdend gedrag¹**: situatie met persoonlijke schade voor doelwit en/of pleger. Hun veiligheid is echter niet in gedrang.

---

¹ Wij kiezen ervoor om bij deze benaming af te wijken van de term die door Sensoa wordt vooropgesteld. Sensoa benoemt dit als 'ernstig grensoverschrijdend gedrag', al voelt de lading van het 'ernstig' voor ons te gelijkaardig aan als bij 'zwaar'. We zijn ervan overtuigd dat dit voor jongeren makkelijker te begrijpen is.

Mogelijk is er manipulatie, dwang of intimidatie in het spel OF er is sprake van ongelijkwaardigheid in het nadeel van het 'doelwit'.

4. **Zwaar grensoverschrijdend gedrag:** situatie met zware persoonlijke schade waarbij de veiligheid en/of het functioneren van de betrokkenen in het gedrang is. Er is sprake van fysiek of psychisch gevaar voor jezelf en/of anderen. Er is manipulatie, dwang of intimidatie in het spel

AANSPREEKPERSOON INTEGRITEIT - VERTROUWENSBUDDY

De Aanspreekpersoon Integriteit of Vertrouwensbuddy is een medewerker van de jeugddienst die een laagdrempelig aanspreekpunt is voor wie een vraag, opmerking, klacht of andere boodschap heeft in verband met integriteitsschendingen. Als Vertrouwensbuddy luister je naar de vraag en/of het verhaal en verwijst je door wanneer nodig. Je verleent advies bij de mogelijke vervolgstappen, zonder een onderzoek naar de waarheid te doen, maar door te luisteren naar alle betrokken partijen.

AANSPREEKPERSOON UIT DE STUURGROEP - LUISTERBUDDY

De stuurgroep duidde 2 aanspreekpunten aan, waarbij je terecht kan om je verhaal, vraag, klacht, opmerking... in eerste lijn aan te vertellen. Dit zijn de Luisterbuddies. Zij luisteren naar je verhaal en helpen je de stap naar de Vertrouwensbuddy te nemen en zullen jou ondersteunen waar nodig/mogelijk.

AANSPREEKPERSOON EN EERSTE OPVANG

- Luisterend oor, zonder de rol van hulpverlener op te nemen
- Empathisch, stelt het verhaal niet in vraag
- Vormt zich een beeld van de situatie, gaat in overleg
  - Bij elke melding van GOG wordt overleg gevoerd binnen de dienst .
  - Bij elke melding van seksueel GOG wordt overleg gevoerd met de dienst en de Domeinverantwoordelijke Mens.
    - Wanneer 4 van de 6 criteria wijzen op *matig seksueel grensoverschrijdend gedrag*, wordt verder geëscaleerd naar de Algemeen Directeur en het bestuur.
    - Wanneer 3 van de 6 criteria wijzen op *zwaar seksueel grensoverschrijdend gedrag*, wordt verder geëscaleerd naar de Algemeen Directeur en het bestuur.
    - Bij meldingen waarbij minder criteria dan de maatstaf hierboven wijzen op seksueel GOG, wordt indien nodig verder geëscaleerd naar de Algemeen Directeur en het bestuur.
- Verdere stappen worden afgestemd met de betrokkenen
- Brengt de juiste personen/organen/organisaties op de hoogte van de afspraken, gevolgen en procedures
- Respecteert de regels rond discretieplicht
  - Discretieplicht is de verplichting om bij het uitoefenen van een functie geen vertrouwelijke gegevens vrij te geven aan anderen dan diegenen die gerechtigd zijn er kennis van te nemen.

- Concreet betekent dat dat de Vertrouwensbuddy voorzichtig is met de informatie waarover die beschikt, dat die zorgvuldig afweegt welke informatie relevant is en wat die kan of moet meedelen aan andere personen of organen binnen het bestuur. (need to know VS. nice to know)
- Is niet hetzelfde als beroepsgeheim.
- Respecteert de meldingsplicht
  - Indien er sprake is van strafbare feiten, is de Vertrouwensbuddy verplicht om een melding te doen. Deze melding kan aan verschillende instanties gebeuren: een leidinggevende, bestuur, ouders, een meldpunt, politie...

PROFIEL VAN DE VERTROUWENSBUDDY

- Het is duidelijk kenbaar wie de Vertrouwensbuddy is
- De Vertrouwensbuddy is bereikbaar en investeert tijd in de betrokkenen
- De Vertrouwensbuddy stelt van in het begin de verwachtingen duidelijk
- De Vertrouwensbuddy is een actieve doorverwijzer

HOE GAAT DE VERTROUWENSBUDDY TE WERK?

Een melding bij een integriteitsschending, wanneer iemand dus over jouw of iemand anders' grenzen is gegaan, gebeurt in verschillende fasen.

FASE 1: VERMOEDEN – ONTHULLING – VASTSTELLING

Vermoeden: wanneer iemand denkt dat er sprake is geweest van een integriteitsschending.

Onthulling: wanneer iemand vertelt dat er een integriteitsschending heeft plaatsgevonden.

Vaststelling: wanneer iemand getuige is/was van een integriteitsschending.

- ⇒ Je volgt de flowchart en gaat in gesprek met één van de Luisterbuddy's. Zij brengen de Vertrouwensbuddy op de hoogte, die het gesprek in kaart zal brengen.

FASE 2: IN KAART BRENGEN VAN DE SITUATIE

De Vertrouwensbuddy luistert naar de Luisterbuddy en de melder. De Vertrouwensbuddy stelt open en gerichte vragen, zorgt waar mogelijk voor de veiligheid van de melder en toont empathie.

De Vertrouwensbuddy verzamelt objectieve gegevens en brengt in kaart wie de betrokkenen zijn en van wie er nog informatie nodig is om de situatie goed te kunnen inschatten. Op die manier kan de Vertrouwensbuddy inschatten hoe acuut de situatie is.

FASE 3: INSCHATTEN VAN DE ERNST & ADVIES GEVEN

INSCHATTEN VAN DE ERNST

Aan de hand van de criteria, zoals voorgesteld door Sensoa, en in overleg met andere organen binnen het bestuur, zoals hiervoor al uitgelegd, zal de Vertrouwensbuddy een inschatting maken van de ernst van de feiten. De Vertrouwensbuddy handelt nooit alleen.

Ter herhaling:

- Bij elke melding van GOG wordt overleg gevoerd binnen de dienst.
- Bij elke melding van seksueel GOG wordt overleg gevoerd met de dienst en de Domeinverantwoordelijke Mens.
  - Wanneer 4 van de 6 criteria wijzen op *matig seksueel grensoverschrijdend gedrag*, wordt verder geëscaleerd naar de Algemeen Directeur en het bestuur.
  - Wanneer 3 van de 6 criteria wijzen op *zwaar seksueel grensoverschrijdend gedrag*, wordt verder geëscaleerd naar de Algemeen Directeur en het bestuur.
  - Bij meldingen waarbij minder criteria dan de maatstaf hierboven wijzen op seksueel GOG, wordt indien nodig verder geëscaleerd naar

ADVIES FORMULEREN

Na gesprek met alle betrokkenen, overleg met de dienst en eventuele andere organen binnen het bestuur/andere organisaties, vormt de Vertrouwensbuddy een advies. Dat advies wordt opgemaakt aan de hand van het overleg dat gevoerd werd (zoals hierboven beschreven), wat zorgt voor een gedragen en objectief standpunt.

- In geval van lichte integriteitsschending wordt een advies gevormd naar de dienst en de stuurgroep.
- In geval van een matige of zware integriteitsschending wordt een advies geformuleerd naar het bestuur. De dienst en de stuurgroep worden hiervan op de hoogte gebracht.

FASE 4: UITVOEREN VAN HET ADVIES

Nadat het advies goedgekeurd wordt, bekijkt de Vertrouwensbuddy wie in de organisatie welke taak op zich neemt. Meestal zal de Vertrouwensbuddy een gesprek met de betrokkenen voeren over de gevolgen, afspraken en procedures. Indien nodig verwijst de Vertrouwensbuddy door naar hulpverlening.

DOORVERWIJZEN NAAR POLITIE

Indien we spreken over *matig* grensoverschrijdend gedrag en het bestuur beslist om een aangifte te doen bij de politie, zal de Vertrouwensbuddy hierin een begeleidende rol innemen. Afhankelijk van het besluit, zal de Vertrouwensbuddy de eerste melding bij politie doen of zal die het slachtoffer hierin begeleiden.

Let op! Van zodra er 4 of meer criteria duiden op *zwaar* grensoverschrijdend gedrag, wordt de politie meteen ingelicht. De Vertrouwensbuddy meldt dit aan de Domeinverantwoordelijke Mens en de Algemeen Directeur en zorgt daarna voor een kennisname aan het bestuur.

FASE 5: NAZORG & EVALUATIE

De Vertrouwensbuddy staat stil bij:

- Nazorggesprekken met de betrokkenen
- Communicatie naar de bredere groep
- Een evaluatie van het verloop van het gelopen proces

